

La llagosta de mar (*Palinurus vulgaris*)

(ALDC, VIII, 1775. La llagosta de mar)

La llagosta (var. ross. *llagusta* 2) és un “crustaci marí [...], ulls prominents, dos parells d’antenes llargues i fortes, cinc parells de potes, de color fosc que es torna vermell per la cocció, molt apreciat en gastronomia (*Palinurus vulgaris*)” (DIEC); deriva del llat. vg. LACŪSTA, var. del llat. cl. LOCŪSTA, que ja designava aquest crustaci com també l’insecte terrestre (DELL) i que es documenta des del s. XIV.

La var. nasalitzada, *llangosta* (ross. *llangusta* 3, 7), podria ser deguda a una atracció de LŌNGUS ‘llarg’ (DELL).

Si comparem aquest mapa, *La llagosta (de mar)*, amb *La llagosta (de terra)* (veg. PALDC, VII, mapa 978), notem que aquesta espècie coneix una notable variació fonètica (*llagost*, *llagostí*, *pallagostí*, *llagosta*, *llangosta*, *llangost*, *llangosto*, *llangot*, *llangostí*) i lexemàtica (*saltarell*, *grill*, *triribiqui*) enfront de l’homogeneïtat de *llagosta*/*llangosta* del crustaci marí, només interrompuda per

la forma innovada, *roig* 165, 172 (< RŪBĒU), adjectiu substantivat, pel color que adquireix un cop sotmès a l’acció del foc; igualment el *Penaeus kerathurus*, *llagostí (de mar)*, coneix aquesta forma en val. mer., enfront de *llangostí* de la major part del cat. occ. (cf. mapa 1138).

Quant a la distribució de les dues variants, *grosso modo*, *llagosta* és pròpia del cat. or., amb el bal. i l’alg., mentre que *llangosta* ho és del cat. occ., d’acord amb la macrodivisió del cat. (cf. Veny, 1998 a: 17-22; Veny, 2015 a), amb l’excepció del val. mer., que usa *llagosta*, coincidint amb l’àrea de l’espècie terrestre, *llagostí*, aspecte que podria estar en relació amb la procedència oriental d’una part dels seus repobladors (cf. Veny, 1998 a: 119).

L’únic mot normatiu és *llagosta*, des del DG1, 1932.

